

BIJLAGE Bij 3

1. Auteur Mirjam Elias leest per hoofdstuk een fragment voor op [video](#).

Hieronder per hoofdstuk welke beelden zij toont. Zodat je als leerkracht snel kunt inschatten of en zo ja wat je ermee wilt, de PP's zijn na 19 april beschikbaar.

Intro

Klik: [Mirjam Elias leest voor Intro](#)

Beelden

PP Intro

Wie was Ronny? Trouwfoto Ronny & Mirjam en andere foto's.

Hfdst. 1

Klik: [Mirjam Elias leest voor hfdst.1](#)

Oorlog blz. 9

Hoofdstuk 1 wordt voorgelezen tot blz. 16.
Te horen (even) Ronny's stem.

PP

H1 hoofdpersonen 1

Beeld - materiaal

Foto's en beeld:

-Hoofdpersonen opa en oma Boons, papa mama Sweering en de kinderen.

Eind van de oorlog:

Legerauto, trouwauto getrokken door paard, broodmager kind, kaart en foto hotel en de brug.
Do Sweering, Canadese soldaat

-moeilijke woordenlijst op blz. 284 vervolg
foto en beeld:

-Bevrijding:

Ronny, legerzak, *chewing* gum, schoolvrienden
Kees en Louise, gebombardeerde steden, invasie, soldaten, Jacob Sweering, Brabantse familie Boons, kaartje invasie, Stans truck in Oisterwijk en onderweg, Canadese jeep met kinderen,

legerriem, parachutist,

- Foto's restaurant hotel Atlantic, het plafond voor onderduikers en het restaurant, buffet, rode kruis, Ronny's zilveren beker met inscriptie.

- Honger, mager kind voor etalage, brief die niet is aangekomen, foto Ronny's zusje Y, divers eten en blikjes eten en sigaretten, ham en een stuk spek,
- Ronny's ouders, Ronny op strand voor de oorlog, krant over de bevrijding. Ronny op school, kaartje hotel.
- Het verhaal begint. Oorlog. Mensen kijken omhoog vliegtuigen en bommenwerpers parachutisten. Dienstmeisje, oorlog op voorpagina krant, parachutisten, Duitse militairen, koningin Wilhelmina. - Foto's Hitler en Goebbels op spreekgestoelte, voor menigte, Hitler met kompanen, foto Ronny's grote buurmeisje Hanny, militairen op terras, waterlinie, Duitse leger valt binnen, verwoesting en bommen Hitler in Rijksdag, prikkeldraad kampen,
- Ronny als klein jochie, kreeft in de pan.

Hfdst. 2

[Mirjam Elias leest voor hfdst 2](#)

De overval blz. 25

Voorlezen **begint** op blz. **34** *In beeld* o.a.

Koffiekopjes en zilveren koffiepot uit Atlantic.

-Verbodsborden voor joden turken witten paarsen aliens en anderen, luxueus buffet, les Maarssen, Duitse SD officier, kinderen voor zwembad met bordje voor joden verboden, WA, het huis van Hanny

- de Ijsbreeker, Joodsch lokaal bordje en andere borden voor joden verboden,

voorpagina Volk en Vaderland WA man Koot dood, eerste razzia, Februaristaking, propaganda.

-Vechtpartij met WA, Anthonies Breestraat, razzia beelden, staakt pamfletten Februaristaking, 'andere'oma Sweering. Affiche joden de schuld.

PP

H2 Kindergeheugen:
over historisch
onderzoek voor dit boek

Mensen opgepakt, dokwerker, affiche wie is de ware Nederlander, SD uniform, biljart, foto biljarters, executie.

-Ronny's moeder, konijntje in hoge hoed, pop, foto onze school is jarig luilekkerland, Jan Klaassen , koekhappen, zaklopen, ezeltje prik, zakdoekje leggen, witte zwanen zwarte zwanen.

- Chique publiek terras Atlantic, vrouw met kinderwagen, WA, foto *Kristallnacht*, met audio, terras Atlantic, gevecht Ronny's vader met WA, mirjam wijst aan waar gasten naar buiten renden, vrouw met baby, bokser, biljarters,

- Iets om biljartkeu ruw te maken en het echte naambordje van hotel restaurant Atlantic. - Do, agenten, politiebureau, agent, politierapport, motor Ko Boef later motorkampioen. Foto hotelkeuken

Einde voorlezen blz. 44

Hfdst. 3

[Mirjam Elias leest voor hfdst 3](#)

De muur blz. 46

Voorlezen start op **blz. 55**

Foto van Jacob als scheidsrechter op de cover van het biljartblad bij zijn overlijden.

Bioscoop Alhambra, Jacob, een kelner, *Ausweise*, Watergraafsmeer, geboortehuis Ronny, Ronny's speelgoedtrein, rekening kamer zes, Dick Bos, knor het biggetje.

- Opa en oma Boons. De bolpoot uit kamer 6 en foto's van onbetaalde rekening kamer zes.

Voorlezen eindigt bij het einde van hoofdstuk 2

PP

H3 de muur:
namenlijsten van de kinderen aan de achterkant. Zingen My Bonnie (kan ook bij hoofdstuk 7)

Docu-film

Muur in de school

PP

H3 Dick Bos en de eerste striptekenaar Mazure
over principiële keuzes maken

Hfdst. 4

[Mirjam Elias leest voor hfdst 4](#)

De

sterren- jurk

Blz. 59

Voorlezen **start** bij het begin op 59.

Beeld:

- Ronny, Kees, Louise. Berenvel, Napoleon, in Rusland, Churchill never give up, foto keuken, propaganda *Waffen SS*, vertrek trein met Nederlanders naar Oostfront, ijsbeer met de kok. Mirjam laat kreeftenvorken zien, ze doet het fluitje na van voor- naar achterkant. Aanval op Pearl Harbor, president Roosevelt, krantenkoppen Amerika doet mee met de oorlog.

-Joden op weg naar station, Joodsche Raad, Het Joodsche Weekblad, affiche bij luchtalarm, foto waar Ronny stond, konijntje in koplampen, kogels, granaatscherf, geallieerd zilverpapier, Kinderoperette, Puls rooft huizen leeg, eerste Nederlandse Kulturkamer met spotprent over gelijkschakeling pers.

- Ronny's hond Tarzan, WC school. Collegezaal van Hanny, foto's Hanny's sterrenjurk uit eindejaarsmusical bij zeeheldentheater. Mirjam doet een jodenster op.
-**Einde** voorlezen blz. 68 bovenaan.

Hfdst. 5 [Mirjam Elias leest voor hfdst. 5 en 6](#) & 6

Begin blz. 84

5 Ronny's hut	Beeld - Ronny's speelgoedindianen , onderduikers (hij zag indianen als onderduikers) tante Annie, plaatjes van surrogaatproducten. - SS pet met doodshoofd, tijgersprong, knikkers en stuiters, Ronny ontploft, Hetty, de echte knikkerzak van Ronny, bonnen, foto Ronny's moeder Do in uitgaansoutfit, foto Corrie Leever, Ronny kijkt door verduisteringspapier. -Vraag doet schelden pijn? militairen met vrachtwagen, antisemitische propaganda, chocola.	PP propagandanepnieuws
6. Willy	Hoofdst 6 Beeld: Ronny's handstand, vleermuizen op kop, vitrage kelderraam, ontmoeting Ronny & Willy, beeld kelder na de sloop, opklapbed, foto's familie Willy, probeersels Ronny's naam in spiegelschrift, beeld benen voorbijgangers, einde voorlezen blz. 93	
Hfdst. 7	Mirjam Elias leest voor hfdst. 7	
My Bonny blz.111	Begin voorlezen blz. 113 Foto's achterkant uit eindejaarsmusical, de MMB magische meisjesblik, de muur met letters <i>my bonny</i> en de verhuiswagen van Puls, sterren worden op kinderjassen genaaid. Spaanse ruiters, diverse geloven, kinderen op het dak, Bommenwerpers, gebombardeerde Duitse steden. <i>kristallnacht</i> , Duitse kindsoldaten, foto treinrails, kinderen op straat met en zonder ster. Arbeiderskinderen steenfabriek, <i>wandergesellen</i> , beeld opa en oma jong, Engelse bommenwerpers einde blz 118 onderaan	PP kinderverzet en vriendschap erin: film met Ronny en Mirjam & leerlingen van De Kleine Reus aan de achterkant van de school met de muur. Ronny vertelt over het gevecht met de loje dajes dat mirjam niet voorleest. Is om in de klas voor te lezen of zelf. PP opa-Wandergesellen Over kinderarbeid in Nederland

Hfdst. 8

[Mirjam Elias leest voor hfdst 8](#)

Twee witte konijntjes blz. 129

Begin voorlezen blz. 136 Foto's en
plaatjes

Ronny's operatie en Willy weg: -
Spinozaziekenhuis, Amstelbrouwerij, antieke
injectiespuit, operatiekamer, ether, De nacht,
Willy doet een wens, een kushandje, etc.
vrachtwagen geluid, twee konijnen, soldaat,
Willem van Oranje en Balthasar Gerardts, Bianca
& Vlekje.
Knikkerzak, verpleegster, bosviooltje, spiegel.

- Mirjam laat foto's zien van kinderen die bij
schoolbezoeken achter Ronny's oor wilden kijken.
Ansichtkaarten voor zieke Ronny. -Foto's joodse
kinderen op transport. Engel met traan.

Einde voorlezen p 146

- PP Op zoek naar Willy

Hoe Ronny en Mirjam
uitvonden wie Willy was.
Deze PP kan worden
bekeken voordat jullie
het Stadsarchief aan de
Vijzelstraat bezoeken.

Optioneel: INTERMEZZO 1

5. Bezoek [Stadsarchief](#) op afspraak voor de opdracht in de PP Op zoek naar Willy.

6. Na afloop loop je door de Nieuwe Looiersstraat langs de school van de loje dajes naar
de [Falckstraat](#) waar je (vanaf 9 juni 2023) kunt chillen op het speelse parcours
[KinderVerzet & Vriendschap Toen & Nu](#) van de beeldend kunstenaar Merijn Bolink.

7. Met een [QR code](#) kom je in de tijd van toen (de eerste AR tijdtrip van Marco Christis en
Mirjam Elias is al af bij de muur).

8. Aanvraag voor [rondleiding](#) auteur langs locaties boek: 0622615090

Hfdst. 9 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst. 9](#)

Begin voorlezen p. 159,

Waar

Mirjams kat doet mee.

blijft Jacob blz.152 Kinderverzet en van grote mensen: -
Tekening van Kees, Dick Bos, kaart
Amsterdam, oud telefoonboek.
Bevolkingsregister opgeblazen,
kinderhanden, kaart Atlantikwall foto's

Jacob zit vast:
Bunkers, jeneverkruik, geldkistje, bunker
museumplein, gevangenis Amstelveenseweg, tot
einde hoofdstuk **p 167**

Hfdst. 10 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst. 10](#)

Adieu **Begin** voorlezen **p.170**

Blz.168 Jacob vrij
- Diverse oude trams, oom Jan aan het biljart,
oude klok, kristalontvanger, wolmandje, stempel,
foto oom Jan, oud koffertje, oude bankbiljetten,
Tarzan geeft poot. Gevangenispoort met auto's,
Jacob, aankondiging doodstraf daders aanslag
bevolkingsregister, hun gedenksteen. Vuist, drie
razzia foto's, handen geven, vleermuizen,
schaduw van een man.

Tot eind van het hoofdstuk p

Hfdst. 11 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst 11](#)

Het verlaten **Begin** voorlezen **blz. 185**

hotel
p. 179 Illegaal, schaarste:
De zolder, oud fototoestel met filmpje, oud
pistool, oude kinderwagen, tekst Parool over
gaskamers, Tarzan, bankbiljet van tien gulden,
vrouwen in de rij voor een winkel, Tarzan weer,
beeld illegaliteit, voorzitters
Joodsche Raad, tekening van meneer van Halm
voor Ronny, nieuwjaarskaart van de ondergedoken
familie Raber, foto beeldhouwer Carasso,

Mirjam laat zeeduivel zien van Carasso voor het
restaurant.
Oproep arbeitseinsatz.

Einde voorlezen **blz. 192** onderaan

Hfdst. 12 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst 12](#)

Begin voorlezen **blz. 207**

D day

Hongerwinter:

Blz. 199

- Suikerbieten, klokken, fietslamp, oude radio,
foto's bom op Gestapokantoor Euterperstraat, de
echte formulieren die Louise toen op straat vond
over afvoeren en beroven van joden.
Hongertochten, kolen zoeken, magere mensen in
bed, hout kappen, uitgehongerd jongetje met pan,
hout breken uit huizen, trekschuit, vrouw met
fiets op hongertocht, rij bij boerderij, carbidlamp,
vuilnishopen, uitgehongerde kinderen bij
gaarkeuken en gamellen uitschrapend,
gaarkeuken, kinderen met pan, magere jongen,
hout tussen tramrails kappen, speeltuin, Tarzan,

Ronny ziet executie:

Mannen spreiden vlag over lijken
executieplaats. Het monument van de
Hoornblazer voor hen. **Einde blz. 215**

Hfdst. 13 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst 13](#)

Bevrijding

**Een droom
komt uit
Blz. 216**

Begin voorlezen **blz. 220**

Hanny terug:

- oud fototoestel, Ronny's eerste twee foto's, oude
schroevendraaier, huis van Hanny. Hanny, Ronny als
12 jarige, oproep in krant van Hanny's vader en van
Otto Frank, foto onderduikers onder de grond.
Westertoren, mensen met boomtakken, telepathie,
carbidlamp, hongerbeelden.

Jeep, Canadese soldaat Stan Burkett, **einde**
bovenaan **blz. 224**

Begin voorlezen **blz. 229****Hanny's
ontsnapping**

Hanny vertelt:

Blz. 228

Werner Stertzenbach hielp mensen ontsnappen uit Westerbork, Hanny op leeftijd met Werner en Trudl van Reemst die ook mee hielp. kamp Westerbork, wachttorens, station Beilen, foto SS'ers, onderduikbeelden.

Mirjam vertelt wat Hanny zei over iedereen die haar hielp. Zinken emmer, vuur, opnieuw oproep Hanny's vader en Otto Frank, - Hanny's verloofde Rudi Bloemgarten en het beschadigde bevolkingsregister, Gerrit van der Veen, NSB -er Feitsma, bordje voor joden verboden, verzetsman Willem Arondeus, Artis, bevolkingsregister stuk. Gevangenis, executie Rudi en vrienden... gedenkteken en foto's van die verzetsgroep. **Einde** voorlezen halverwege **blz. 239**

Begin voorlezen blz. 250- Hoofdpersonen en
lokaties**De ver-
schrikke-
lijke
waarheid**

Bijna niemand keert terug:
- Briefjes van verraders, Nederlandse politieagenten die mensen ophalen, EHBO post voor opgehaalde joden, tandarts. grote menigte joden om op transport te gaan.

Blz. 243

Wat Jacob deed:
- Inktpot, vervalsen paspoorten, gevangenen in gestreepte pakken op de appelplaats.

Willy komt niet terug, leven moet doorgaan: - Willy van Biene geboortedatum en sterfdatum, twee konijntjes, gaskamer. - Viooltjes, Heintje Davids, hotel van buiten. Otto Frank, Anne en Margot, huis waar de familie Frank woonde. De Olieman partituur, partituur als op het Leidscheplein weer lichtjes branden gaan, kinderen achter prikkeldraad.

Eind voorlezen blz. 257

Optioneel: INTERMEZZO 2

Gesprek met auteur (op aanvraag) Mirjam Elias op school Kan op elk moment in het project.

Hfdst. 16 [Mirjam Elias leest voor uit hfdst 16](#)

Het geheim Begin voorlezen blz. 267

van de

Indiaan

**tjes. Blz.
260**

Over de zwijgende en bedrogen massa: Hitler, Heydrich salueert, Goebbels voor massa mensen, 2 foto's Hitler met massa, 2 jongens voor straf voor de klas. Op het bord staat joden zijn ons ongeluk.
- Duitse kater, ontgoochelde hitlerjugend.

Ronny op zijn racefiets, boerderij met hooiberg, factuur race fiets onderdelen, foto race fiets, Ronny racend, foto bergpassen.

VRIJHEID